

Національний
банк України

Результати опитування керівників
підприємств Івано-Франківської
області щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2023 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Івано-Франківської області в I кварталі 2023 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Івано-Франківської області у I кварталі 2023 року свідчать, що на тлі тривалих бойових дій та обстрілів цивільної інфраструктури респонденти **очікують зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні**, водночас стримано оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікується продовження зростання цін на товари та послуги. Девальваційні очікування послабилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 12.5% (у попередньому кварталі – 6.3%) (графік 1). У цілому по Україні – «мінус» 16.7%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 50.0% респондентів очікують, що зростання цін не перевищить 20.0% (у попередньому кварталі – 53.3%), у цілому по Україні – 46.8%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати воєнні дії, курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- **девальвацію національної валюти нижчими темпами:** знецінення гривні відносно долара США очікували 57.1% респондентів (у попередньому кварталі – 80.0%), у цілому по Україні – 83.2%;
- **фінансово-економічний стан своїх підприємств на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 25.0%) (таблиця). У цілому по Україні очікується погіршення фінансово-економічного стану підприємств – «мінус» 2.5%;
- **збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 6.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 25.0%). Також очікується збільшення обсягів реалізації виробленої продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 14.3% (у IV кварталі 2022 року – «мінус» 20.0%). У цілому по Україні баланси відповідей – 2.8% та 2.0% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – «мінус» 6.3% та «мінус» 6.7% відповідно (у попередньому опитуванні – 6.7% та 12.5% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 17.8% та «мінус» 10.3% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 12.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 18.8%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 16.4%;
- **зростання цін як на товари/послуги, що купують підприємства, так і на продукцію власного виробництва високими темпами:** баланси відповідей – 86.7% та 66.7% (у IV кварталі 2022 року – 81.3% та 56.3% відповідно). За оцінками респондентів області, найбільше на подорожчання товарів/послуг власного виробництва впливають ціни на енергоносії, сировину та матеріали, а також курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 62.5% та 50.0% відповідно (у IV кварталі 2022 року – 50.0% та 56.3% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, брак обігових коштів (вплив чинника посилюється) та недостатній попит (графік 5).

Керівники підприємств області очікують, що **зростання потреби в позикових коштах** найближчим часом **послабиться** (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Основними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання, занадто високі ставки за кредитами та наявність інших джерел фінансування (вплив чинника значно посилюється порівняно з попереднім опитуванням) (графік 10).

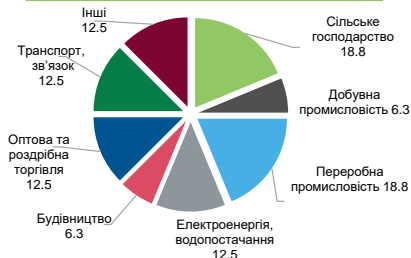
Усі респонденти області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 94.7%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

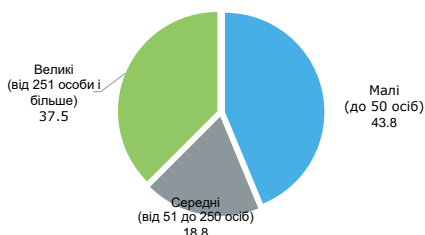
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств задовільний:** баланс відповідей – 0.0% (третій квартал поспіль). У цілому по Україні фінансово-економічний стан підприємств поганий – «мінус» 16.9%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 33.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 40.0%);
- **підприємства області здатні задовольнити неочікуване збільшення попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 18.8% (у IV кварталі 2022 року – 21.4%).

Паспорт вибірки^{1,2}

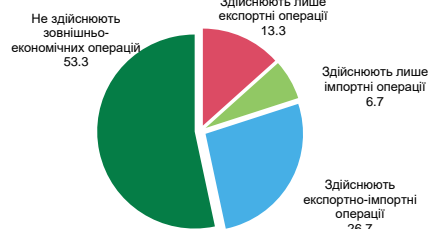
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

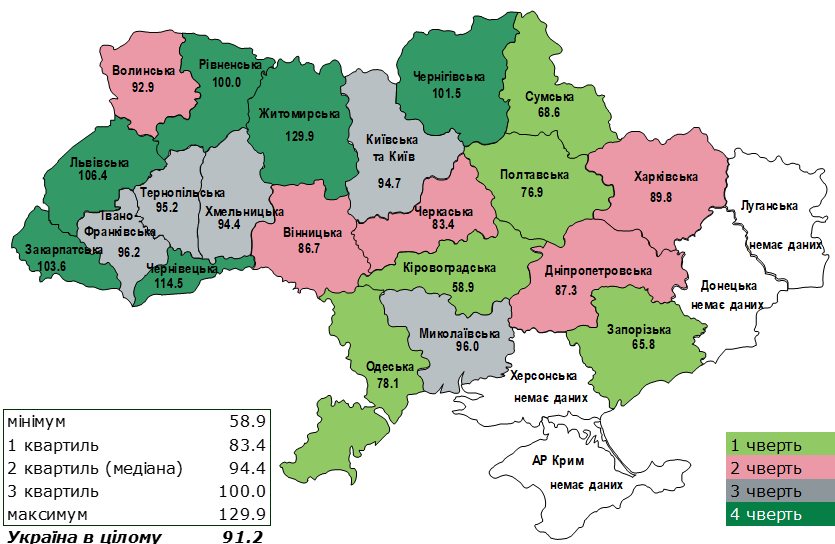

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 31 січня – 24 лютого 2023 року;
- опитано всього 16 підприємств;
- вибірка підприємств за видами економічної діяльності нерепрезентативна.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

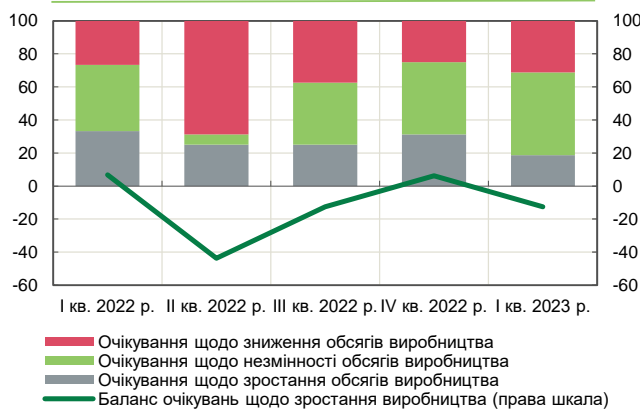
Таблиця. Очікування підприємств Івано-Франківської області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.	I кв. 2023 р.
фінансово-економічного стану	-20.0	-13.3	0.0	-25.0	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	7.1	-6.3	31.3	-25.0	6.3
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	20.0	0.0	12.5	6.7	-6.3
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	26.7	-12.5	12.5	12.5	-6.7
кількості працівників	6.7	0.0	0.0	-18.8	-12.5

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

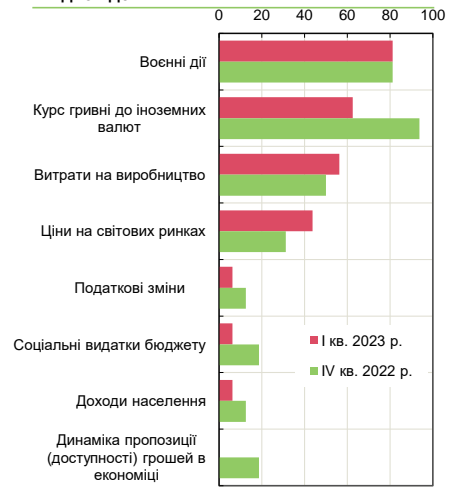
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

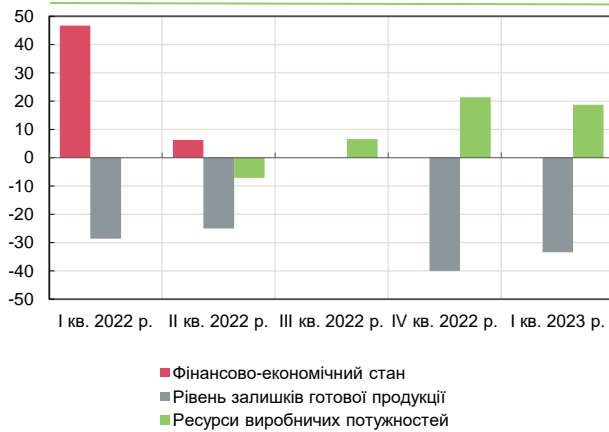
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які зумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

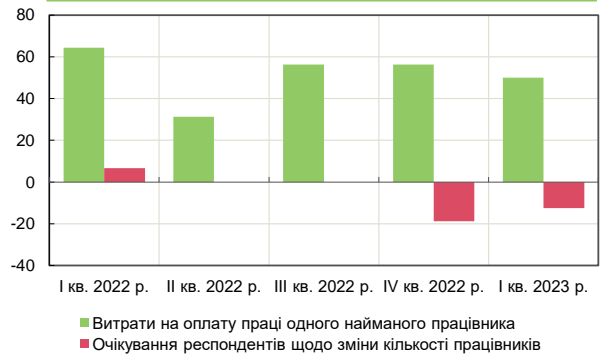
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати праці одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

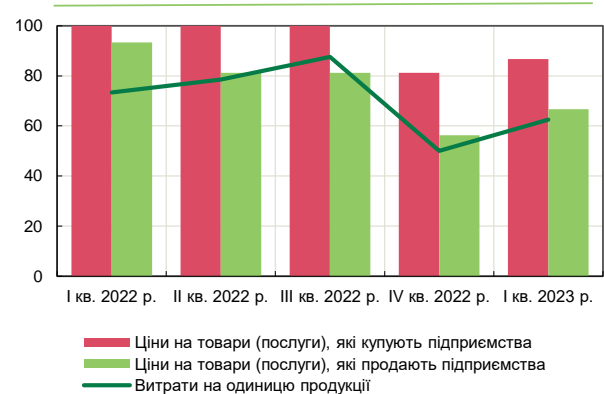
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

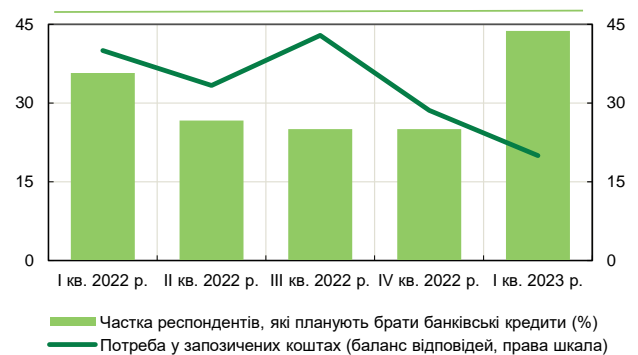
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

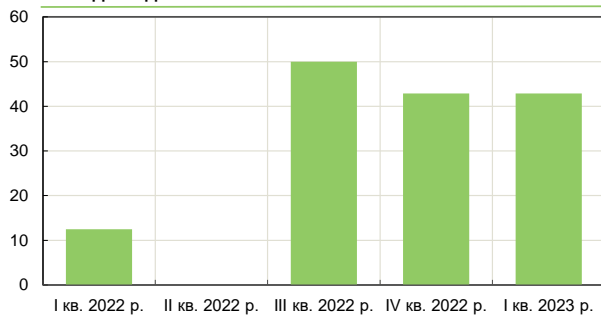
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

